

SEPTEMBER 2018

REGERINGEN

Fra folkeskole til faglært

– erhvervsuddannelser til fremtiden

Undervisningsministeriet

SEPTEMBER 2018

REGERINGEN

Fra folkeskole til faglært

– erhvervsuddannelser til fremtiden

Publikationens billeder er af elever og lærere fra:

Syddansk Erhvervsskole

EsNord

SOPU København

Ørestad Skole

Glostrup Skole

Indhold

Forord	5
Der er plads til mange flere på erhvervsuddannelserne	6
Regeringen har allerede gjort meget	9
Det vil regeringen gøre	11
1. Folkeskolen skal nære elevernes håndværkerdrømme	15
2. Opgør med automatvalget	17
3. Kommunerne skal have større ansvar for søgningen	20
4. Flere skal vælge rigtigt første gang	23
5. 10. klasse skal pege i retning af erhvervsuddannelserne	24
6. Begejstring og faglig stolthed er grundpiller	27
7. Attraktive ungdomsmiljøer	29
8. Mere tid til afklaring og til at fordybe sig i fagene	32
9. Kvaliteten skal være endnu bedre	34
10. Større sikkerhed for at få en praktikplads	37
11. Social- og sundhedsuddannelserne skal appellere til flere	40
12. Frihed til erhvervsskolerne	42

Forord

Mange danske skoleelever har aldrig været på en byggeplads eller et plejehjem. De ved ikke, hvordan de skifter en vandlås, og de har ikke en kropslig fornemmelse af, hvordan en egeplanke føles, eller hvordan en nyhøstet majroe ser ud. Danske børn og unge er rigtig dygtige til at formidle og fortælle. Folkeskolen har tradition for at stimulere eleverne intellektuelt, og det er godt, for viden om historie, litteratur og naturvidenskab er uvurderligt at have med sig videre i livet. Men folkeskolen skal afspejle, at både erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser er gode veje til at kunne komme til at bestemme over sit eget liv.

I dag peger grundskolen i for høj grad eleverne mod gymnasiet, og resultatet kan blive, at mange ikke ser erhvervsuddannelserne som en naturlig forlængelse af grundskolen, fordi de ikke har haft nok oplevelser med de praktiske fag. 73 procent af en årgang vælger i dag en gymnasial uddannelse, mens kun 19 procent af de unge vælger en erhvervsuddannelse. Det kan der være mange grunde til. Analyser viser, at både elever og forældre ser gymnasiet som det mest oplagte og mest prestigefyldte uddannelsesvalg. De gymnasiale uddannelser er vigtige ungdomsuddannelser, som for mange er det rette valg. Men valget og fravalget bør ske ud fra en viden om, hvad de forskellige uddannelser tilbyder. Det må ikke være sådan, at der er en forestilling om, at én uddannelse er finere end en anden.

Vi skal vise eleverne, at der også er en værdi i det, de kan skabe med hænderne. Derfor skal trådene trækkes meget længere ind i grundskolen. De unge skal have frihed til at vælge den helt rigtige ungdomsuddannelse, og det kræver, at de unge kender og er fortrolige med de muligheder, der er at vælge mellem. Der er derfor brug for en samlet og struktureret indsats i folkeskolens 7. til 9. klasse. Indsatsen skal sikre, at alle elever bliver udfordret på deres valg af uddannelse. Hvis man er et naturtalent til at tegne og konstruere, så er en snedkeruddannelse måske det helt rigtige valg, også selv om man er vild med at fortolke digte. Den erkendelse skal i høj grad foregå helt inde i klasselokalet. Der hvor faglighed og kundskaber danner en naturlig baggrund for den afklaring og vejledning, som lærerne og eleverne skal være fælles om. 10. klasse spiller også en central rolle for mange unges valg af

ungdomsuddannelse, og det er derfor naturligt at se på, om 10. klasse skal ændres. Regeringen vil derfor nedsætte et ekspertudvalg, som skal komme med anbefalinger til, hvordan 10. klasse kan erhvervsrettes, så 10. klasse i højere grad bliver starten på en erhvervsuddannelse, snarere end afslutningen på grundskolen.

Vi skal naturligvis også se på selve erhvervsuddannelserne. Der skal være attraktive ungdomsmiljøer, hvor nærhed og traditioner er bærende elementer. Vejen fra første skoledag til eksamen skal være mere enkel og overskuelig. Der skal være mere tid til afklaring og til at fordybe sig i fagene, og eleverne skal have en tidlige forventning om og en større sikkerhed for at få en praktikplads. Vi skal også gøre op med unødigt bureaukrati og indviklede regler og give skolerne mere frihed til selv at bestemme.

Med dette udspil fremsætter regeringen en samlet plan, der skal få endnu flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse – og gennemføre den. Men det er ikke kun ord og ambitioner. Med udspillet følger også en stor økonomisk satsning. Regeringen afsætter samlet næsten 2 milliarder kroner over de næste fire år til at styrke den samlede indsats for at øge søgningen til og gennemførelsen af erhvervsuddannelserne. Midlerne går blandt andet til et markant løft af praksisfaglighed i folkeskolen, styrket indsats for unges uddannelsesvalg og højere kvalitet i erhvervsuddannelserne.

Som samfund har vi behov for, at vi sporer flere unge ind på erhvervsuddannelserne, for vi har også brug for dygtige faglærte i fremtidens virksomheder og samfund. Samtidig kræver den digitale omstilling medarbejdere med stærke tekniske og faglige kompetencer, som kan bidrage til at fremtidssikre de danske virksomheder og samfundet. For rigtig mange unge er en erhvervsuddannelse derfor et klogt og ambitiøst uddannelsesvalg med spændende jobperspektiver, og hvor faglig stolthed, viden og skabertrang er centrale elementer. Det skal vi ikke bare fortælle de unge, vi skal også være bedre til at vise dem det.

Vi glæder os til de politiske drøftelser af udspillet.

Regeringen, september 2018.

Der er plads til mange flere på erhvervsuddannelserne

Fakta

I erhvervsuddannelsesreformen fra 2014 blev der fastsat en målsætning om, at mindst 25 procent skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen i 2020. Og 30 procent i 2025. I dag er det 19,4 procent.

Fakta

Cirka 25 procent af eleverne, som begynder på erhvervsuddannelserne, kommer direkte fra grundskolen. De øvrige elever er 18 år og derover.

Fakta

Fra den kommunale 10. klasse søger 38 procent en erhvervsuddannelse. Fra 10. klasse på efterskoler søger 17 procent en erhvervsuddannelse. Fra 10. klasse på de frie grundskoler søger 12 procent en erhvervsuddannelse.

Danmark er både et videns-, service- og produktionsland med cirka 300.000 personer beskæftiget i industrien og en stor servicesektor med mange faglærte. Allerede i dag efterspørger virksomhederne folk med stærke faglige kompetencer. I takt med at nye teknologier og digitale løsninger udbredes, vil der også være et stigende behov for faglærte med blandt andet tekniske og digitale kompetencer, og faglærte er med til at skabe innovation og produktivitet i virksomhederne. Det betyder, at der både nu og i fremtiden er mange forskellige typer af jobs at vælge imellem. Som samfund har vi brug for mennesker, der både kan tænke teoretisk og praktisk, når de er ude i produktionen, på kontoret og inden for service og omsorg. Både offentlige og private virksomheder i hele landet er naturligt afhængige af at have adgang til dygtig, faglært arbejdskraft. Vejen til at blive faglært går typisk via en erhvervsuddannelse. Og faglært arbejdskraft er nødvendigt, hvis vi i fremtiden skal sikre vækst og velstand. Det er vigtigt for os alle, og derfor har alle en interesse i, at flere unge søger ind på erhvervsuddannelserne.

Erhvervsuddannelserne skal være attraktive tilbud både for de unge, der vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen, og for kassemedarbejderen i et supermarked, der for eksempel vil uddanne sig inden for en af de merkantile erhvervsuddannelser og dermed udfolde sit potentiale og evner i højere grad.

Det er og bliver det vigtigste, at flere aktivt vælger en erhvervsuddannelse, fordi de gerne selv vil, og fordi de ser det som en adgangsbillet til et godt og alsidigt arbejdsliv. De skal have kendskab til de mange muligheder, der er, når de tager en erhvervsuddannelse, så de træffer deres valg på et oplyst grundlag. I dag vælger alt for mange unge en gymnasial uddannelse uden at overveje, om en erhvervsuddannelse måske i virkeligheden var et bedre match.

Det skal være attraktivt for flere at vælge en erhvervsuddannelse. Men som det ser ud i dag, er der otte hovedårsager til, at alt for få bliver faglærte:

- Der er alt for få, der søger en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse. I de seneste 18 år er andelen af elever, der har søgt en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse faldet fra over 30 procent i 2000 til godt 19 procent i 2018, jf. figur 1.
- Elever i grundskolen bliver ikke tilstrækkeligt udfordret på deres valg af ungdomsuddannelse. Det skyldes blandt andet, at eleverne møder for lidt praksisfaglig undervisning. Folkeskolens kultur og indretning peger eleverne i retning af gymnasiet.
- Tilgangen for gruppen af elever, der er over 18 år, er faldet med mere end 20 procent de seneste år, jf. figur 2.

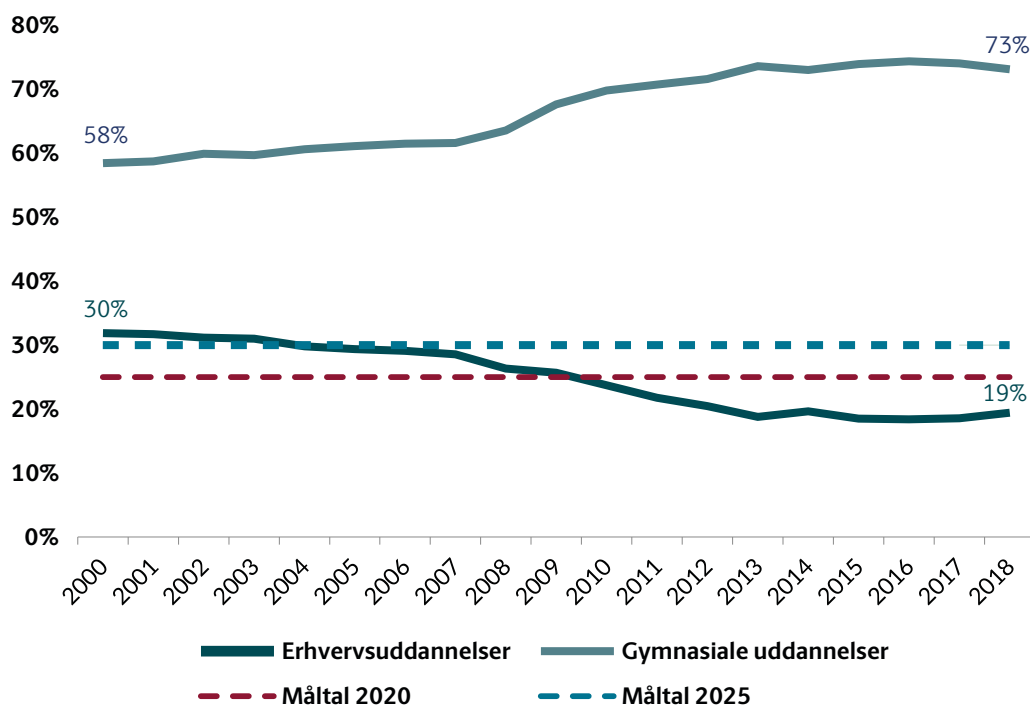
- For få vælger at fortsætte på en erhvervsuddannelse efter 10. klasse. I en kommunal 10. klasse på 25 elever er der cirka 10 elever, der søger en erhvervsuddannelse. I en efterskoleklasse på samme størrelse er der kun 4 elever, og på en fri grundskole er der kun 3 elever, der søger en erhvervsuddannelse. Derudover udnytter 10. klasse eleverne ikke fuldt ud deres brobygningsmuligheder til at lære erhvervsuddannelserne bedre at kende.
- Alt for mange unge foretager omvalg og ender med at tage flere ungdomsuddannelser. Cirka hver tredje elev, der starter på grundforløbet på en erhvervsuddannelse, har tidligere gennemført en anden ungdomsuddannelse, som primært er en gymnasial uddannelse, jf. figur 3.
- Når eleverne starter på erhvervsuddannelserne, er frafaldet for højt. Selv om der er sket en positiv udvikling i frafaldet efter

erhvervsuddannelsesreformen, er det fortsat kun cirka halvdelen af eleverne på erhvervsuddannelserne, som forventes at fuldføre uddannelsen. Frafaldet er særligt højt i overgangene mellem grund- og hovedforløbet, jf. figur 4.

- Bestyrelsesmedlemmernes kompetencer matcher ikke nødvendigvis den stigende kompleksitet på de enkelte institutioner, som er opstået i takt med erhvervsuddannelsesreformen, fusioner med videre.
- Siden erhvervsuddannelsesreformen i 2014 har erhvervsuddannelserne haft formaliserede adgangskrav, mens de gymnasiale uddannelser ikke har haft tilsvarende krav. Med gymnasiereformen fra 2016 indførtes der en række nye adgangsforsætninger, hvoraf størstedelen træder i kraft fra og med skoleåret 2019/20.

Fakta

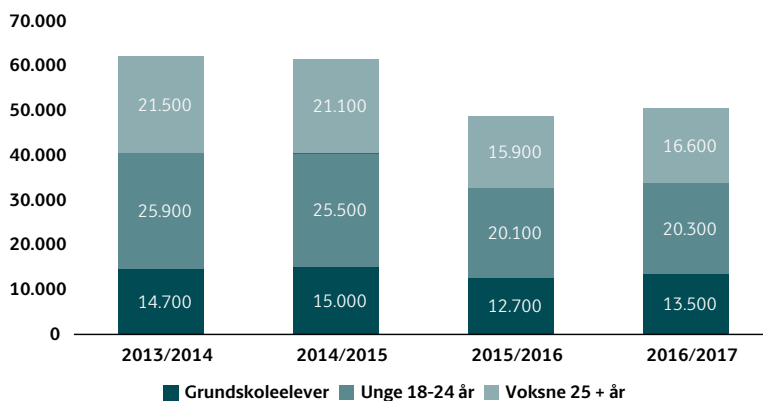
Der er kommuner, hvor over 30 procent har søgt en erhvervsuddannelse efter grundskolen. I andre kommuner er det kun omkring 5 procent af grundskoleeleverne.

Figur 1. Søgnin til ungdomsuddannelserne blandt 9. og 10. klasseelever, der forlader skolen, 2001-2018

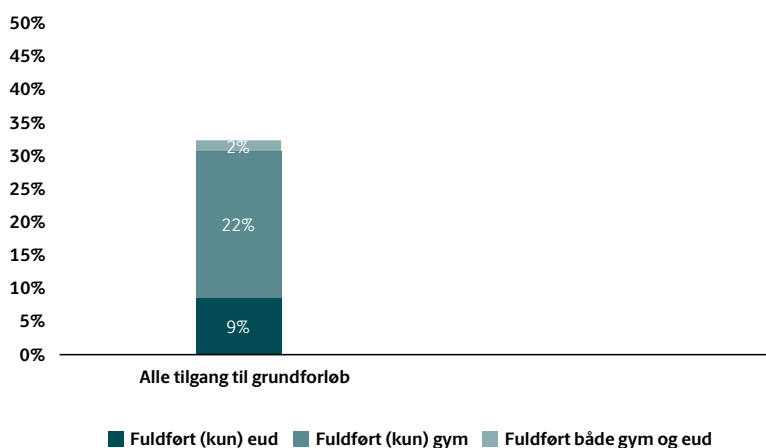
Figur 2.
Tilgang til erhvervsuddannelserne fordelt på grundskoleelever, unge og voksne

Kilde: Undervisningsministeriet, egne beregninger

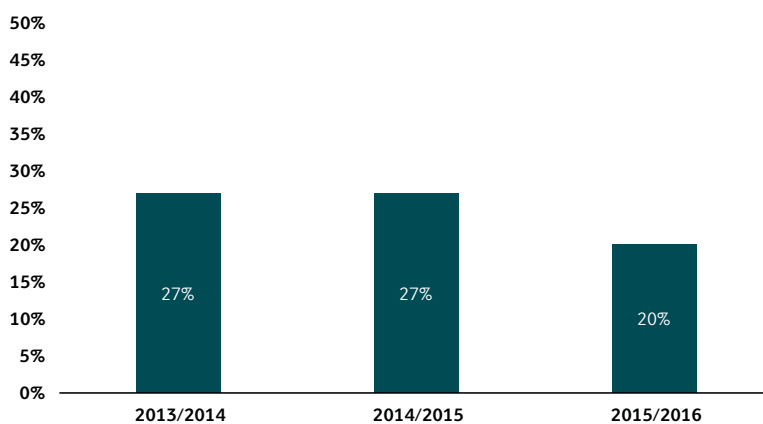
Figur 3.
Andelen af tilgangen til grundforløbet 2016/2017, som tidligere har fuldført en ungdomsuddannelse

Kilde: Undervisningsministeriet, egne beregninger

Figur 4.
Frafald i overgangen mellem grund- og hovedforløb

Note: Uddannelsesstatus 3 mdr. efter fuldført grundforløb
Kilde: Undervisningsministeriet, egne beregninger

Regeringen har allerede gjort meget

Den manglende søgning til erhvervsuddannelserne er ikke en ny og ukendt problematik, og den møder opmærksomhed fra mange sider. Det er ikke gjort med kun at tale om udfordringerne, der må handling bag ordene.

Regeringen har længe haft fokus på området og står bag en række initiativer og reformer, der på forskellig vis skal bidrage til, at flere søger og gennemfører en erhvervsuddannelse.

Der er i de seneste år taget en række initiativer med betydning for søgningen til og gennemførelsen på erhvervsuddannelserne:

- Aftale om styrket praksisfaglighed i folkeskolen (2018)
- Etårig forlængelse af dimensioneringsaftale om offentlige praktikpladser på uddannelserne til social- og sundhedshjælper, social- og sundhedsassistent samt pædagogisk assistent (2018)
- Forsøg med erhvervsuddannelserne – frihed og fleksibilitet (2018)
- Forsøgsprogram for styrkelse af teknologiforståelse i folkeskolens obligatoriske undervisning (2018-2021)
- Aftale om bedre veje til uddannelse og job (FGU-reform) (2017)
- Aftale om praksisfaglig dimension i uddannelsesparathedsvurderingen (2017)
- Trepartsaftale om tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i hele Danmark og praktikpladser (2016)
- Toårig dimensioneringsaftale om offentlige praktikpladser på uddannelserne til social- og sundhedshjælper, social- og sundhedsassistent samt pædagogisk assistent (2016)
- Aftale om styrkede gymnasiale uddannelser (gymnasireform) (2016)

Erhvervsuddannelsesreformen fra 2014 ser ud til at virke. Frafaldet er faldet, og søgningen er på vej op. Der er dog stadig et stykke vej til, at vi når reformens mål for 2020 om, at 25 procent skal vælge en erhvervsuddannelse direkte fra 9. og 10. klasse, og at 60 procent skal fuldføre en erhvervsuddannelse.

Udviklingen er på rette vej, men der er behov for at styrke og understøtte, at den fortsætter i den rigtige retning. Det er ikke nok kun at se på én sektor. Vi skal også vende blikket mod folkeskolen og tage fat i udskolingen, overgangen fra 10. klasse og vejledningen, ligesom vi naturligvis skal se på selve erhvervsuddannelserne. For

at få mere konkret og solid viden på området har regeringen fået foretaget analyser af, hvad kommunerne og skolerne gør for at få flere til at søge og gennemføre en erhvervsuddannelse. I analyserne har der været fokus på kommunal praksis, udskolingen og 10. klasse samt erhvervsskolerne. Derudover er der udarbejdet en kortlægning af eksisterende forskning og analyser om øget søgning og gennemførelse på erhvervsuddannelserne på både nationalt og internationalt niveau.

Der indgår også en række initiativer i Sammenhængsreformen, der har relevans for erhvervsuddannelserne, jf. boks 1.

Boks 1. Initiativer i Sammenhængsreformen

Regeringen har i regi af Sammenhængsreformen lanceret en række initiativer, der også har implikationer for erhvervsskolerne. Med færre regler og mindre bureaukrati igangsættes følgende initiativer:

- Friinstitutionsforsøg på ungdomsuddannelserne: På ungdomsuddannelsesområdet igangsætter regeringen et forsøg, hvor op til 25 institutioner får friere rammer til blandt andet at tilrettelægge uddannelsernes indhold og i forhold til bestyrelsernes sammensætning og kompetencer. Forsøget skal skabe ny viden og praktiske erfaringer, der kan bane vejen for bedre opgaveløsning gennem regelforenklinger i institutionernes hverdag.
- Flere udbud af erhvervsuddannelser og erhvervsgymnasiale uddannelser: Regeringen ønsker at udbrede den geografiske dækning af erhvervsuddannelserne og de erhvervsgymnasiale uddannelser og give unge mulighed for at påbegynde en erhvervsuddannelse eller en erhvervsgymnasial uddannelse i samme miljø som deres kammerater på de almengymnasiale uddannelser. Regeringen vil etablere mere fleksible regler for udbud af ungdomsuddannelser, så det bliver muligt at udbyde erhvervsuddannelser og erhvervsgymnasiale uddannelser på flere offentlige og private gymnasiale institutioner i de egne, hvor der ikke findes et tilsvarende udbud i forvejen. Formålet er at sikre en bredere geografisk dækning af erhvervsuddannelser og erhvervsgymnasiale uddannelser samt at sikre en lokal forankring af udbuddene. Undervisningsministeren skal godkende nye udbud.

Samtidig ønsker regeringen med Sammenhængsreformen at gennemføre en bredere indsats, der skal sikre, at alle unge har adgang til uddannelser af høj kvalitet på velfungerende uddannelsesinstitutioner. Regeringen vil blandt andet se på, om det eksisterende taxametersystem understøtter den rette balance mellem kvalitet, aktivitet, effektivitet og geografisk nærhed for den unge gennem et større eftersyn af området.

Det vil regeringen gøre

Regeringen præsenterer i alt 55 initiativer fordelt på 12 hovedområder. Der afsættes samlet set 2 milliarder kroner til initiativerne i perioden 2019-2022 til at styrke

søgningen og gennemførelsen på erhvervsuddannelserne. De væsentligste initiativer er nævnt i boks 2 nedenfor.

1. Folkeskolen skal nære elevernes håndværkerdrømme

- Investering i nye og renoverede faglokaler, værksteder og udstyr
- Valgfag i 7. – 9. klasse på erhvervsskolerne
- Lærere fra erhvervsuddannelserne gennemfører undervisning og aktiviteter i folkeskolen
- Obligatorisk prøve i det obligatoriske praktiske/musiske valgfag i 8. klasse
- Barrierer for skoleelevers ophold på virksomheder skal fjernes
- Praksisfaglighed i læreruddannelsen

2. Opgør med automatvalget

- Et nationalt program for valg af ungdomsuddannelse for alle elever i 7. – 9. klasse
- Systematisk tilgang til uddannelsesvalg i 7. – 9. klasse
- Nyt undervisningsforløb "Uddannelses- og erhvervskendskab" i 8. og 9. klasse
- Ny model for uddannelsesparathedsvurdering
- Styrket kollektiv vejledning i 7. – 9. klasse
- Kompetenceudvikling af vejledere og folkeskolelærere

3. Kommunerne skal have større ansvar for søgningen

- Kommunerne skal sætte lokale mål for søgningen til ungdomsuddannelserne

4. Flere skal vælge rigtigt første gang

- Følge effekten af adgangsforudsætninger til gymnasiale uddannelser med henblik på at understøtte øget søgning til erhvervsuddannelserne

Boks 2.
Hovedelementerne i regeringens udspil om styrkede erhvervsuddannelser

5. 10. klasse skal pege i retning af erhvervsuddannelserne

- Ekspertudvalg: Hvordan kan 10. klasse erhvervsrettes, så flere vælger en erhvervsuddannelse
- Understøttelse af 10. klassesaktivitet på erhvervsskolerne

6. Begejstring og faglig stolthed er grundpiller i erhvervsuddannelserne

- Ny og fælles fortælling som led i rebranding af erhvervsuddannelserne
- Øget brug af eksterne gæstelærere på erhvervsskolerne
- Bedre muligheder for supplerende og adgangskurser til de videregående uddannelser
- Etablering af en simpel kommunikativ model for videreuddannelsesmuligheder
- Erhvervsuddannelserne er studiekompetencegivende med adgang til GSK
- Dannelse inkluderes i formålsbestemmelsen for erhvervsuddannelserne
- Iværksætteri og virksomhedsstart på grundforløbet

7. Attraktive ungdomsmiljøer

- Udvikling og udbredelse af god praksis om ungdomsmiljøer, herunder den gode modtagelse, traditioner for afslutning, for eksempel medaljer, samt identitetsskabelse og fællesskab
- Krav om decentral supervision af nye erhvervsuddannelseslæreres undervisningspraksis
- Forsøg med bedre muligheder for kostophold på erhvervsskoler i tyndt befolkede områder.
- Økonomisk ramme til øget udbud af erhvervsuddannelser i tyndt befolkede områder

8. Mere tid til afklaring og til at fordybe sig i fagene

- Adgangskurser for voksne på erhvervsskolerne
- Adgangen til grundforløbets 1. del udvides til op til to år efter 9. eller 10. klasse
- Nyt ti ugers introducerende og afklarende grundforløb (GF+) for de ældre unge og voksne

9. Kvaliteten skal være endnu bedre

- Kvalitetstilskud i 2019-2022 til digitalisering, ungdomsmiljø og gæstelærere
- Øget gennemsigtighed gennem præsentationer af data over erhvervsskolernes nøgletal
- Styrket kvalitetstilsyn og skærpede sanktioner.

10. Større sikkerhed for at få en praktikplads

- Nyt praktikpladstilsagn.
- Erhvervsskolernes praktikpladsopsøgende indsats udvides
- Status på praktikpladssituationen
- Videreudvikling af praktikportalen
- Bedre tilbud til praktikvejledere i virksomheder

11. Social- og sundhedsuddannelserne skal appellere til flere

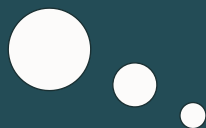
- Lønrefusion til praktikvirksomheder i overgangen mellem grund- og hovedforløbet
- Forsøgsramme til social- og sundhedsuddannelserne

12. Frihed til erhvervsskolerne

- Bedre muligheder for at oprette nye lokale erhvervsuddannelser
- Nye procedurer for løbende og smidigere markedstilpasninger af erhvervsuddannelser
- Forenkling af reglerne og tydeliggørelse af faglige udvalg og erhvervsskolernes opgaver
- Krav om obligatoriske handlingsplaner for øget gennemførelse og talentspor afskaffes
- Professionalisering af og øget ansvar til erhvervsskolernes bestyrelser

---

Sådan får vi flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse

1. Folkeskolen skal nære elevernes håndværkerdrømme
2. Opgør med automatvalget
3. Kommunerne skal have større ansvar for søgningen
4. Flere skal vælge rigtigt første gang
5. 10. klasse skal pege i retning af erhvervsuddannelserne
6. Begejstring og faglig stolthed er grundpiller i erhvervsuddannelserne
7. Attraktive ungdomsmiljøer
8. Mere tid til afklaring og til at fordybe sig i fagene
9. Kvaliteten skal være endnu bedre
10. Større sikkerhed for at få en praktikplads
11. Social- og sundhedsuddannelserne skal appellere til flere
12. Frihed til erhvervsskolerne

1.

Folkeskolen skal nære elevernes håndværkerdrømme

Gennem en årrække er de praktiske, kreative og håndværksmæssige fag gledet i baggrunden i folkeskolen. Af flere grunde er der behov for at rette op på den balance – at få skabt en folkeskole, hvor eleverne både møder boglige og praktiske udfordringer. Det vil nære elevernes håndværkerdrømme og spore flere i retning af erhvervsuddannelserne.

Alle elever har gavn af at prøve kræfter med for eksempel teknik, service og konstruktion i folkeskolen. Det er godt for hjernen at arbejde med hænderne, og det har en værdi i sig selv, at eleverne kan begå sig i et køkken, yde førstehjælp eller bruge nål og tråd. Men de praktiske fag rummer også muligheder for, at eleverne kan dyrke deres skaberevner, eksperimentere og omsætte metoder og teorier til konkrete produkter.

Og så kan det at forstå eller lege med eksempelvis mekaniske principper give eleverne en forståelse for historiske spring, når man indser, hvad de har betydet for menneskers levevilkår. Hvordan et tandhjul eller et gevind virker, og hvordan de indgår i et utal af løsninger, der gør vores hverdag bedre, giver samtidig en vigtig historisk indsigt.

Derfor ønsker regeringen, at alle eleverne allerede i folkeskolen bliver fortrolige med fag, hvor hoved og hænder arbejder sammen.

Der er allerede indgået en aftale om at styrke de praktiske/musiske fag i folkeskolen. Men aftalen er kun det første skridt på vejen. Der skal støttes op om initiativerne, så de får størst mulig gennemslagskraft. Det gælder både i forhold til at styrke rammerne i folkeskolen og i forhold til folkeskolens samspil med andre aktører, herunder især erhvervsskolerne.

Det vil regeringen gøre **Renovering og opdatering af lokaler og udstyr**

Regeringen ønsker at medvirke til at sikre, at folkeskolerne har dygtige lærere, motiverede elever og gode fysiske rammer for at udvikle elevernes praksisfaglige evner. Der skal investeres i folkeskolernes muligheder for at tilbyde god, praktisk og anvendelsesorienteret undervisning og undervisning i de praktiske/musiske fag. Regeringen vil gerne gå forrest og foreslår derfor, at der afsættes midler til opdatering og renovering af lokaler og udstyr.

Fakta

Fra skoleåret 2018/19 går et treårigt forsøg med **teknologiforståelse i folkeskolens obligatoriske undervisning** i gang. Forsøget skal afprøve teknologiforståelse som faglighed. Der vil kunne deltage cirka 45 skoler fra hele landet.

Bedre synergi mellem folkeskolen og erhvervsuddannelserne

Hvis erhvervsuddannelserne skal blive et naturligt valg for eleverne efter folkeskolen, så kræver det blandt andet, at erhvervsskolerne er en naturlig del af elevernes hverdag, mens de går i folkeskolen. Det betyder, at det skal være muligt for folkeskoleeleverne at have deres faste gang på erhvervsskolen, og at det skal være muligt for erhvervsskolen at være en del af hverdagen på folkeskolerne. Det betyder også, at der skal være bedre muligheder for,

at erhvervsskolerne kan spille ind med deres lokaler og lærere.

Prøven i det praktiske/musiske valgfag bliver obligatorisk

Det må ikke afhænge af den enkelte kommunes prioritering af ressourcerne, om eleverne kommer til prøve eller ej. Regeringen ønsker derfor, at prøven i elevernes obligatoriske praktiske/musiske valgfag i 8. klasse bliver obligatorisk.

Klarlægge regler for ophold på virksomheder

Der er også behov for at få klarlagt reglerne for skoleelevers ophold på virksomheder. Det må aldrig være unødige barrierer, indviklede regler og overflødig bureaukrati, der står i vejen for, at flere produktionsvirksomheder får mod på at indgå i samarbejder om åben skole og erhvervspraktik.

Folkeskoleforligskredsen har den 12. juni 2018 indgået en aftale om **styrket praksisfaglighed i folkeskolen**, hvor det blandt andet bliver obligatorisk for elever i 7. og 8. klasse at have enten håndværk og design, musik, billedkunst eller madkundskab, og hvor valgfaget kan afsluttes med en prøve. Eleverne får også ret til erhvervspraktik i 8. og 9. klasse, og så skal praksisfagligheden fylde mere i den obligatoriske projektopgave i 9. klasse.

Aftalen giver også opbakning til undervisningsministerens igangsættelse af et praksisfagligt udviklingsprojekt. Formålet med projektet er at give skoler konkret inspiration til at styrke anvendelsesorienterede, praksisfaglige og erhvervsrettede elementer i undervisningen i folkeskolen og ikke mindst at styrke samarbejdet mellem folkeskoler og erhvervsskoler.

Regeringen foreslår følgende initiativer:

- 1.1. Investering i nye og renoverede faglokaler, værksteder og udstyr
- 1.2. Valgfag i 7.-9. klasse på erhvervsskolerne
- 1.3. Lærere fra erhvervsuddannelserne skal gennemføre undervisning, forløb og aktiviteter i folkeskolen
- 1.4. Obligatorisk prøve i det obligatoriske praktiske/musiske valgfag i 8. klasse.
- 1.5. Barrierer for skoleelevers ophold på virksomheder skal fjernes
- 1.6. Praksisfaglighed i læreruddannelsen

2.

Opgør med automatvalget

Hvis man har en spirende interesse for skov og natur og ikke er bange for at klatre højt op i trækroneerne, så skal man måske være skov- og naturtekniker. Eller hvis man både er god til matematik og er vild med at skille elektronikudstyr ad og undersøge det, kan elektriker vise sig at være den helt rigtige vej at gå.

Den erkendelse skal i højere grad foregå helt inde i klasselokalet. Der hvor faglighed og kundskaber danner en naturlig baggrund for den afklaring og vejledning, som lærerne og eleverne skal være fælles om.

Derfor er der brug for en samlet og struktureret indsats i folkeskolens 7. - 9. klasse, hvor lærerne får en fremtrædende rolle i styrkelsen af elevernes valgkompetence. Indsatsen skal sikre, at alle elever bliver udfordret på deres valg af uddannelse. Der skal sættes ind tidligere end i dag, og vi skal have fat i forældrene. Forældrene spiller nemlig ofte en afgørende rolle for de unges valg af uddannelse, og derfor skal forældrene også udfordres på deres viden og forestillinger om, hvilke muligheder der er efter grundskolen. Både de unge og deres forældre skal have langt bedre indsigt i de mange forskellige muligheder, som uddannelsessystemet tilbyder. Vi har brug for et opgør med "automatvalget", hvor de unge og deres forældre ser gymnasiet som den eneste mulighed.

Det vil regeringen gøre Nationalt program for valg af ungdomsuddannelse

De samlede indsatser vil blive forankret i et nationalt program for valg af ungdomsuddannelse, som vil være retningsgivende for indsatsen i alle kommuner. Det nationale program vil blive udviklet af et fagligt panel, der nedsættes af Undervisningsministeriet. Formålsbestemmelsen i vejledningsloven ændres (erstattes pr. 1. august 2019 af lov om kommunal indsats for unge under 25 år), således at vejledningsindsatsen skal sikre afklaring og forventningsafstemning holdt op imod en realistisk forståelse af muligheder, forudsætninger samt krav på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet.

Systematisk tilgang til uddannelsesvalget i 7. – 9. klasse

Alle unge og deres forældre, uanset hvor i landet de bor, skal mødes af en sammenhængende plan for udskolingsaktiviteterne. Dette skal bidrage til at skabe et realistisk afsæt for elevernes valg af uddannelse og øge elevernes selvindsigt om muligheder og forudsætninger. Der er tale om eksisterende og nye vejlednings- og undervisningsbaserede aktiviteter, der kædes sammen og integreres i undervisningen, og som skal sikre, at elever og forældre oplever,

44 procent af eleverne i 8. klasse tilkendegiver, at det opleves som et stort pres at skulle vælge, hvad der skal ske efter grundskolen. 40 procent af de ikke-uddannelsesparate i 8. klasse angiver, at der ikke i 8. og 9. klasse er sket noget særligt, som skulle hjælpe dem til at blive uddannelsesparate.

14 procent af lærerne i folkeskolen vurderer, at deres undervisning i høj grad forbereder til erhvervsuddannelserne. Heroverfor giver 60 procent af folkeskolelærerne udtryk for, at deres undervisning i høj grad forbereder til de almen-gymnasiale uddannelser.

at der er tale om en sammenhængende og systematisk indsats.

For at sikre den nødvendige systematik i tilgangen til valg af uddannelse, vil der blive udviklet forskellige nationale materialer og værktøjer, som lærerne kan vælge at bruge i undervisningen. Disse har blandt andet til formål at sikre, at eleverne får viden om erhvervsuddannelserne, og de skærpede krav til de gymnasiale ungdomsuddannelser samt opnår indsigt i forudsætningerne for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Der kan for eksempel være tale om evalueringsmateriale, hvor eleverne bevidstgøres om niveau og indhold i matematik på en gymnasial ungdomsuddannelse.

30 timers uddannelses- og erhvervskenndskab for alle elever i 8. klasse

Der udvikles et nyt obligatorisk undervisningsforløb på 30 timer til "Uddannelses- og erhvervskenndskab", der har arbejdslivet som hovedfokus, og som giver eleverne en forståelse af mulighederne på arbejdsmarkedet og de kompetencekrav, der knytter sig hertil.

Undervisningsforløbet erstatter de hidtidige introduktionskurser og brobygningsforløb. Kommunerne får ansvaret for at udvikle og gennemføre disse forløb. Dette skal ske i et lokalt samarbejde med ungdomsuddannelsesinstitutioner og virksomheder.

Ny model for uddannelsesparathedsvurdering

Det er regeringens ambition, at arbejdet med uddannelsesparathedsvurderingen skal styrkes. Regeringen foreslår, at alle elever skal uddannelsesparathedsvurderes henholdsvis til de treårige gymnasiale uddannelser, hf og erhvervsuddannelserne, uanset valg af ungdomsuddannelse.

Der vil blive udviklet materiale, der skal medvirke til at støtte den elevrefleksion, der går forud for uddannelsesparathedsvurderingen i 8. og 9. klasse, og som har betydning for et realistisk valg af uddannelse.

Regeringen foreslår følgende initiativer:

- 2.1. Et nationalt program for valg af ungdomsuddannelse for alle elever i 7. - 9. klasse
- 2.2. Systematisk tilgang til uddannelsesvalget med fokus på job-, erhvervs- og uddannelsesmuligheder efter folkeskolen og undervisningsbaserede aktiviteter i 7. - 9. klasse
- 2.3. Nyt undervisningsforløb "Uddannelses- og erhvervskenndskab" i 8. og 9. klasse erstatter introduktionskurser og brobygningsforløb
- 2.4. Ny model for uddannelsesparathedsvurderingen, hvor alle elever skal parathedsvurderes i forhold til de treårige gymnasiale uddannelser, hf og erhvervsuddannelser, uanset valg af ungdomsuddannelse
- 2.5. Styrket kollektiv vejledning i 7. - 9. klasse i form af nationalt inspirationsmateriale, som stilles til rådighed for vejledere og lærere
- 2.6. Kompetenceudvikling af vejledere og folkeskolelærere med henblik på at øge det generelle vidensniveau om erhvervsuddannelser og understøtte det nye nationale program for valg af ungdomsuddannelse

3.

Kommunerne skal have større ansvar for søgningen

Rundt om i landet er der markant forskel på, hvor gode kommunerne er til at introducere de unge til erhvervsuddannelserne og gøre plads til den faglige stolthed og tradition. I nogle kommuner er søgningen til erhvervsuddannelserne over 30 procent, mens det i andre kommuner kun er omkring 5 procent af eleverne, der søger ind på en erhvervsuddannelse efter 9. eller 10. klasse. Ud over forskelle i den kommunale praksis skyldes forskellene også lokale og socioøkonomiske forhold.

Det vil regeringen gøre

Lokale måltal for søgningen

Regeringen ønsker, at de enkelte kommuner får større fokus på de unges uddannelsesvalg efter 9. og 10. klasse. Derfor skal den enkelte kommunalbestyrelse forpligtes til at udarbejde lokale måltal for søgningen til de enkelte ungdomsuddannelser. Formålet er, at kommunerne aktivt forholder sig til de nationale målsætninger med udgangspunkt i lokale forhold og arbejder for at øge søgningen til erhvervsuddannelserne. Af hensyn til det lokale ressourceforbrug stilles der ikke krav om, at eventuelle strategier i forlængelse af måltal indsendes centralt.

4.

Flere skal vælge rigtigt første gang

Regeringen ønsker, at alle ungdomsuddannelser skal have en klar profil. Det vil gøre det lettere for de unge at vælge den rette uddannelse og sikre, at så mange som muligt tager en ungdomsuddannelse.

Med gymnasireformen fra 2016 blev det faglige niveau i gymnasiet styrket. Unge skal være klar over, at en gymnasial uddannelse er en boglig uddannelse, og at det kræver et vist fagligt niveau for at gennemføre uddannelsen. For eksempel er matematik på B-niveau obligatorisk for langt de fleste elever i gymnasiet.

Flere unge skal vælge den rigtige ungdomsuddannelse første gang. Det skal være tydeligt for alle unge, at en gymnasial uddannelse åbner døren til en række videregående uddannelser og derfor er et godt valg, hvis man vil læse videre.

Det er vigtigt, at der er balance mellem antallet af unge, der vælger en erhvervsuddannelse, og antallet, der vælger en gymnasial uddannelse. Det er regeringens ambition, at færre unge skal

vælge en gymnasial uddannelse, mens flere unge skal vælge en erhvervsuddannelse. Der er ikke kun én måde at ændre de unges søgemønstre på, men en effektiv og gennemsigtig måde at regulere optaget på er ved hjælp af adgangsforsættninger.

Det vil regeringen gøre

Følge effekten af adgangsforsættninger

Regeringen ønskede i gymnasireformen fra 2016 at skærpe adgangsforsættningerne til gymnasierne. Regeringen står ved den oprindelige aftale, men vil tæt følge effekten af de nye adgangsforsættninger til de gymnasiale uddannelser, som bliver indført fra sommeren 2019. Effekten af adgangsforsættningerne til de gymnasiale uddannelser skal også ses i lyset af søgningen til erhvervsuddannelserne. Udover at der kan være behov for at se på en forenkling af optagelsesreglerne, er regeringen villig til at se på en skærpelse af adgangsforsættningerne, hvis det viser sig nødvendigt for at understøtte målsætningen om, at flere unge skal vælge en erhvervsuddannelse.

5.

10. klasse skal pege i retning af erhvervsuddannelserne

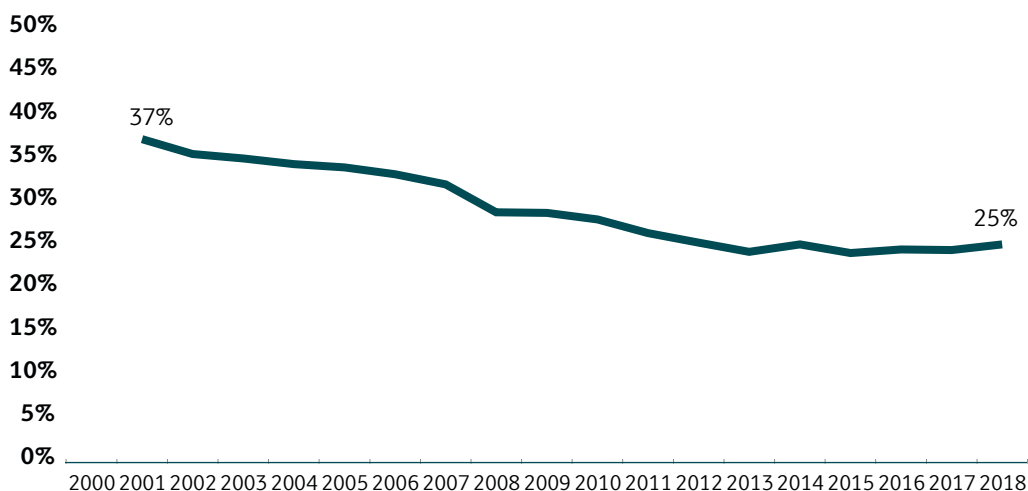
I mange år har cirka halvdelen af en 9. classes årgang valgt at gå videre i 10. klasse. Men når det ekstra skoleår er slut, vælger kun hver fjerde elev i 10. klasse at fortsætte på en erhvervsuddannelse. Meget tyder på, at det har sammenhæng med, at mulighederne med erhvervsuddannelserne ikke eksponeres tilstrækkeligt for eleverne i 10. klasse.

I år 2000 valgte 37 procent af 10. classes eleverne at fortsætte på en erhvervsuddannelse. I 2018 er det kun 25 procent af eleverne fra

10. klasse, der vælger en erhvervsuddannelse. Dette fald i søgningen er sket til trods for, at der i denne periode har været bestræbelser på at øge søgningen til erhvervsuddannelserne med målrettet brobygning, 20/20-forløb, der kombinerer 10. klasse med grundforløbets første del på erhvervsuddannelserne og en særlig erhvervsrettet eud10. Det er regeringens vurdering, at 10. klasse rummer et stort potentiale i forhold til at øge søgningen til erhvervsuddannelserne.

Figur 6.
Søgningen fra 10. klasse til erhvervsuddannelserne, 2000-2018

Flere kommuner har allerede erfaringer med at placere hele deres 10. klasses aktivitet på en erhvervsskole. Det gælder for eksempel Billund, Horsens og Næstved. NEXT i København, der også udbyder erhvervsuddannelser, har elever i 10. klasse fra en række kommuner. Med 10. klasse fysisk beliggende på en erhvervsskole får eleverne et helt konkret billede af de muligheder, som erhvervsuddannelserne tilbyder, og de bliver en del af et ungdomsmiljø, som de måske får lyst til at blive i. På den måde får eleverne et godt indtryk af, hvad de vælger til, og hvad de vælger fra.

Hver fjerde elev i 9. klasse vælger at fortsætte deres skolegang i 10. klasse på en efterskole. Det er godt, for et efterskoleophold er med til at styrke et ungt menneskes dannelse, personlige udvikling og modning. Et efterskoleophold er ofte en oplevelse for livet. Det er imidlertid kun 17 procent af efterskoleeleverne, der vælger en erhvervsuddannelse efter 10. klasse, og det tyder på, at også efterskolernes 10. klasse med fordel kan drejes i retning af erhvervsuddannelserne for at sikre en afbalanceret præsentation af de forskellige ungdomsuddannelses tilbud. En sådan erhvervsretning skal naturligvis tage højde for, at efterskolerne er et anderledes tilbud end almen 10. klasse.

Der er behov for et kursskifte i den måde, vi tilrettelægger 10. klasse på. Regeringen ønsker, at 10. klasse skal erhvervsrettes, så skoleåret i højere grad bliver starten på en erhvervsuddannelse frem for afslutningen på grundskolen. Det vil sige, at skoleåret både skal kvalificere eleven fagligt og forberede eleven på den arbejdsmoral, faglighed og selvdisciplin, der kræves af elever på en erhvervsuddannelse. 10. klasse skal inspirere til og vise mulighederne i en erhvervsuddannelse. Samtidig skal 10. klasse rumme relevante udfordringer for elever, der primært orienterer sig imod de gymnasiale ungdomsuddannelser. Endvidere skal der tages højde for særlige skoleformer, som for eksempel efterskolerne, og den særlige rolle de spiller i uddannelsessystemet, så der også fremadrettet er et 10. klassetilbud til elever, der ønsker et skoletilbud væk hjemmefra.

Det vil regeringen gøre

Ekspertudvalg om 10. klasse

10. klasse rummer en række skoleformer og udbydes i forskellige varianter. En erhvervsretning af 10. klasse kræver derfor et grundigt forarbejde, hvis det potentiale, som skoleåret rummer, skal indfries.

Regeringen nedsætter derfor et ekspertudvalg, som inden udgangen af 2019 skal komme med anbefalinger til, hvordan 10. klasse indholdsmæssigt kan rettes mod erhvervsuddannelserne og i større omfang end i dag placeres på erhvervsskolernes lokationer. Ekspertudvalgets anbefalinger skal omhandle indhold, tilrettelæggelsesformer, økonomiske incitamenter, forslag til udbydende skoleformer samt implementering med udgangspunkt i regeringens ambition. Ekspertudvalget skal komme med anbefalinger til, hvordan 10. klasseudbud kan placeres på erhvervsskolernes lokationer. I den forbindelse skal elevernes transportafstande analyseres, så 10. klasse også fremadrettet er et landsdækkende tilbud.

Ekspertgruppens anbefalinger skal rette sig imod alle skoleformer, der i dag udbyder 10. klasse og 10. skoleår, herunder folkeskoler, ungdomsskoler, efterskoler, frie fagskoler, frie grundskoler, dagbehandlingstilbud, behandlingshjem samt kommunale specialtilbud. Det skal i den forbindelse tages højde for, at nogle af skoleformerne – herunder efterskolerne – er kostskoler med et døgntilbud, så det skal udbydes i en tillempet form, der tager afsæt i skoleformens særlige karakteristika.

Udvalgets anbefalinger skal tage udgangspunkt i et solidt data- og analysegrundlag og skal desuden inddrage vurderinger af effekterne af de identificerede initiativer, herunder vedrørende elevstrømme og økonomi.

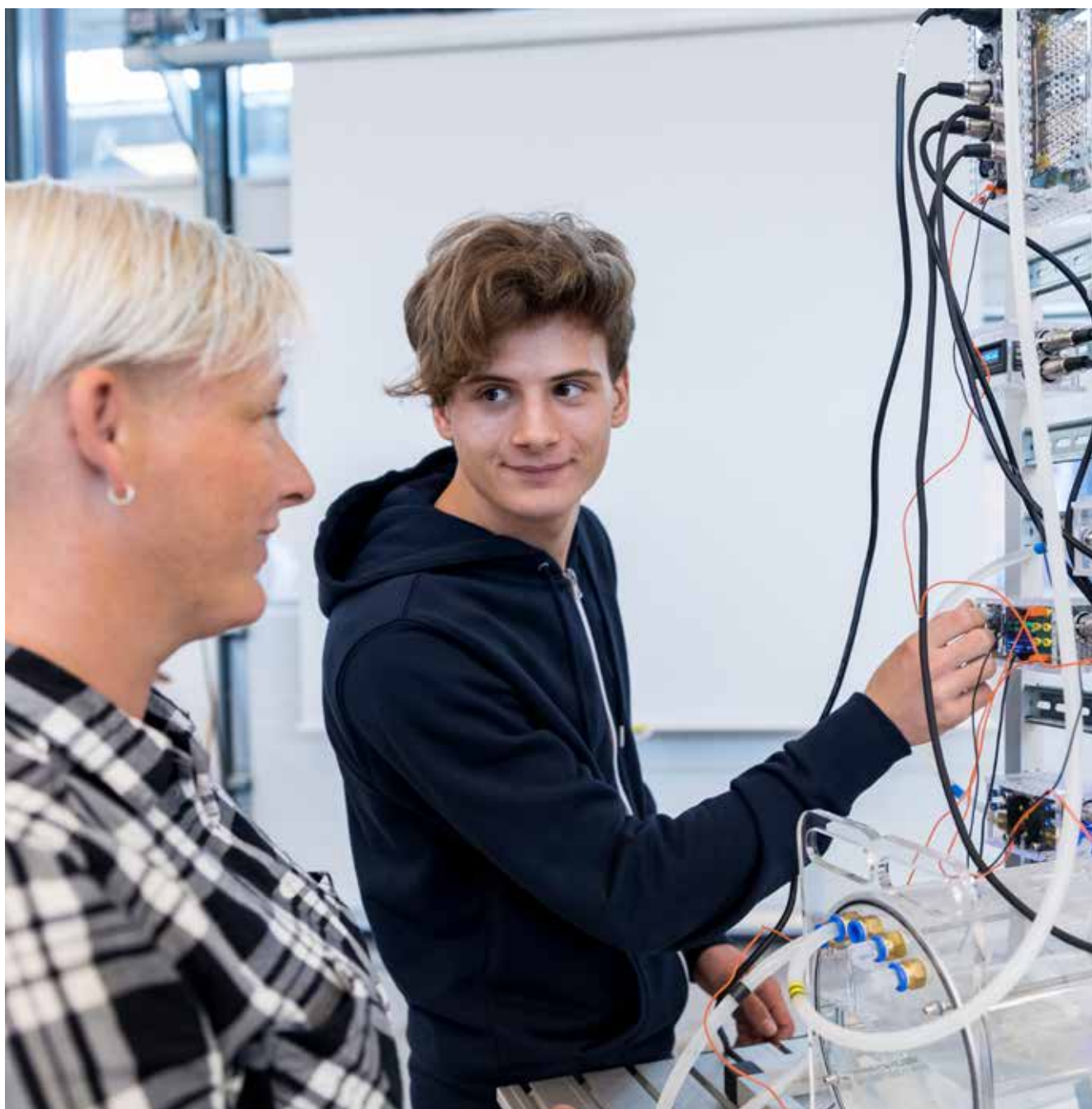
Understøttelse af 10. klassesaktivitet på erhvervsskolerne

Med henblik på at understøtte, at flere erhvervsskoler og kommuner indgår driftsoverenskomster om at udbyde 10. klasse, afsætter regeringen et tilskud til erhvervsskoler og kommuner, der skal bidrage til, at flere erhvervsskoler fremadrettet udbyder 10. klasseaktivitet på vegne af kommunen.

Regeringen foreslår følgende initiativer:

- 5.1. Nedsættelse af et ekspertudvalg om 10. klasse
- 5.2. Understøttelse af 10. klassesaktivitet på erhvervsskolerne

6.

Begejstring og faglig stolthed er grundpiller

Danmark er en handelsnation, der gennem mange hundrede år har handlet med andre nationer og dermed udviklet og beriget vores land. Vi har et sundhedsvæsen, der i høj grad hviler på omsorg og pleje, og vi har solide, rodfæstede traditioner for at drive moderne landbrug. Danmark er også et land med stolte traditioner for håndværk, design og produktion. Møbelsnedkeren Hans J. Wegner har designet og konstrueret møbelklassikere, som generation efter generation kan glæde sig over. Og mange nye, unge håndværkere kommer til og beriger os med produkter, der er fremstillet på et fundament af ideer, faglig stolthed og viden.

Mange store opfindelser og virksomheder i Danmark er skabt af mennesker, der har en erhvervsuddannelse i bagagen, for håndværk og viden skaber innovation.

På erhvervsuddannelserne lærer eleverne at udvikle, skabe og producere samtidig med, at de lærer at reflektere, vurdere og forstå. Den faglige stolthed er og skal fortsat være en bærende grundpille under vores erhvervsuddannelser.

Uddannelse har det dobbelte formål at forberede de kommende generationer på demokratisk medborgerskab og på at klare sig på arbejds-

markedet. Dannelse kan hjælpe eleverne til at forstå og forholde sig til sig selv og den hurtige samfunds- og erhvervsmæssige udvikling. Regeringen har allerede sat fokus på blandt andet demokratisk og digital dannelse i erhvervsuddannelserne og ønsker yderligere at tydeliggøre og styrke dannelsesaspektet.

Erhvervsuddannelserne giver meget mere end erhvervskompetence. Med erhvervsuddannelsesreformen blev videreuddannelsesmulighederne forbedret, så størstedelen af erhvervsuddannelserne i dag giver adgang til erhvervsakademiuddannelserne, for eksempel giver erhvervsuddannelserne adgang til gastronom, bager, slagter og mejerist adgang til proces- og teknologuddannelsen. Desuden er der uden supplerende adgang for erhvervsuddannede til flere relevante professionsbacheloruddannelser, for eksempel giver social- og sundhedsassistentuddannelsen adgang til sygeplejerskeuddannelsen.

Det vil regeringen gøre **Ny og fælles fortælling som led i rebranding af erhvervsuddannelserne**

Fortællingen om fremtidens erhvervsuddannelser og de mange muligheder skal nå ud til hele Danmark. Der er behov for en ny og fælles fortælling, der styrker erhvervsuddannelsernes

image og formidler budskabet om, at erhvervsuddannelserne ruste eleverne til fremtiden og er vejen til gode jobs, iværksætteri og videreuddannelse.

Øget brug af eksterne gæstelærere

De mange dygtige faglærte med interessante jobs og vigtige erfaringer skal møde eleverne på erhvervsskolerne som gæstelærere og rollemønstre. Hvis Michelin-kokken kommer ud og tryller i køkkenet på en erhvervsskole et par timer, eller den internationalt anerkendte snedker giver konstruktiv kritik af elevernes arbejde, kan det være med til at tænde elevernes faglige stolthed og begejstring. En øget brug af faglærte med relevant og aktuel erhvervs erfaring fra erhvervslivet vil kunne bidrage til ny og inspirerende undervisning og bringe praksis endnu tættere på eleverne. Samtidig vil gæstelærerne kunne være rollemønstre for eleverne. Regeringen foreslår derfor, at erhvervsskolerne i højere grad end i dag skal gøre brug af gæstelærere.

Alle elever skal have mulighed for at opleve gæstelærere i undervisningen. Regeringen vil derfor give erhvervsskolerne et markant kvalitetsstøtte, jf. initiativ 9.1, til blandt andet at understøtte forslaget om øget brug af gæstelærere.

Konkurrencerne i "Skills" for elever på erhvervsuddannelser vil også spille en rolle både nu og fremadrettet i forhold til at sprede den gode fortælling og styrke erhvervsuddannelsernes image.

Flere skal have adgang til professionsbacheloruddannelserne

Det er regeringens ambition, at flere faglærte får adgang til professionsbacheloruddannelserne med eller uden supplerende, uden at det går ud over kvaliteten i professionsbacheloruddannelserne.

Samtidig ønsker regeringen at tage endnu et skridt i retningen af at styrke muligheden for, at professionshøjskolerne kan udbyde adgangskurser på gymnasialt niveau for blandt andet personer med en erhvervsuddannelse.

Bedre overblik over videreuddannelsesmuligheder

Regeringen ønsker at skabe bedre overblik over de generelle og specifikke adgangskrav til videreuddannelser og de videreuddannelsesmuligheder, en erhvervsuddannelse giver. Regeringen vil etablere en simpel kommunikativ model, for eksempel med farvekoder, for inddeling af erhvervsuddannelser i forhold til videreuddannelsesmuligheder for at gøre de konkrete videreuddannelsesmuligheder mere overskuelige.

Regeringen foreslår følgende initiativer:

- 6.1. Ny og fælles fortælling om erhvervsuddannelserne som led i rebranding af erhvervsuddannelserne
- 6.2. Øget brug af eksterne gæstelærere fra virksomheder i undervisningen på erhvervsskolerne
- 6.3. Det undersøges, hvordan der kan skabes bedre muligheder for supplerende og adgangskurser for erhvervsuddannede med henblik på adgang til de videregående uddannelser
- 6.4. Etablering af en simpel kommunikativ model for inddeling af erhvervsuddannelser i forhold til konkrete videreuddannelsesmuligheder
- 6.5. Erhvervsuddannelserne defineres som studiekompetencegivende
- 6.6. Alle erhvervsuddannede får adgang til Gymnasiale Suppleringskurser (GSK)
- 6.7. Det undersøges, om optagelsessystemet i højere grad kan understøtte erhvervsuddannedes muligheder for videreuddannelse
- 6.8. Forsøgs- og udviklingsarbejde om erhvervsfaglig dannelse. Dannelse inkluderes i formålsbestemmelsen for erhvervsuddannelserne
- 6.9. Understøtte undervisning i iværksætteri og virksomhedsstart på grundforløbet

7.

Attraktive ungdomsmiljøer

Et godt, trygt og velfungerende uddannelsesmiljø er afgørende for, om man som ung trives på sin uddannelse og er glad for at komme hver dag. Eleverne på erhvervsuddannelserne møder i dag flere skift i uddannelsesmiljøer end eleverne på de øvrige ungdomsuddannelser. De mange skift og overgange stiller store krav til skolerne om at skabe et uddannelsesmiljø, hvor hver enkelt elev føler, at han eller hun hører hjemme. Det står i kontrast til uddannelsesmiljøet på de gymnasiale uddannelser, hvor eleverne efter grundforløbet på tre måneder går på samme hold resten af uddannelsen.

Det vil regeringen gøre Flere ritualer og traditioner

Eleverne skal føle, at der bliver taget godt imod dem, at ungdomsmiljøet er levende, elevinddragende og aktivt, og at de kan se en sammenhæng gennem hele uddannelsesforløbet. Ungdomsmiljøet skal også være identitetsskabende og styrke fællesskabet. Her spiller flere faktorer ind. Det kan være flere ritualer gennem uddannelsen eller symboler og traditioner for blandt andet afslutningen af uddannelsen, hvor uddeling af medaljer for særlige faglige præstationer kan bidrage til at skabe et attraktivt uddannelsesmiljø.

Det er regeringens mål at skabe attraktive ungemiljøer, som kan bidrage til skabe bedre trivsel og gennemførelse. Regeringen vil derfor give erhvervsskolerne et markant kvalitetstilskud, jf. initiativ 9.1, som blandt andet skal understøtte erhvervsskolernes arbejde med at skabe attraktive ungemiljøer, for eksempel ved at sikre den gode modtagelse og den gode afslutning.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslag om øget brug af eksterne gæstelærere, jf. initiativ 6.2.

Lærernes kompetencer skal styrkes

Relationen mellem elev og lærer er også vigtig for at skabe et positivt uddannelsesmiljø. Med erhvervsuddannelsesreformen fra 2014 fik erhvervsuddannelseslærerne et markant løft af deres formelle pædagogiske kompetencer. Reformen indeholdt en målsætning om erhvervspædagogisk kompetenceløft inden 2020 og faglig opkvalificering af lærere ved virksomhedsforløb (420 millioner kroner i alt). Derudover blev der fastsat krav om pædagogisk diplomuddannelse til fastansatte lærere (90 millioner kroner i alt).

Regeringen ønsker yderligere at styrke erhvervsuddannelseslærernes kompetencer. Regeringen foreslår derfor, blandt andet

som supplement til det gældende krav om en erhvervspædagogisk læreruddannelse, at styrke erhvervsuddannelseslæreres undervisningspraksis. Det skal ske gennem et praktisk forløb for nye lærere med supervision af deres undervisningspraksis med inspiration fra pædagogikum på de gymnasiale uddannelser. Regeringen foreslår desuden, at erhvervsuddannelseslærere i øget omfang kommer i korte virksomhedsforløb.

Bedre opfølgning på fravær

Et manglende ungdomsmiljø og tilhørsforhold kan blandt andet føre til mistrivsel og fravær. Fravær betyder noget. For eleven, for erhvervsskolen og for praktikvirksomheden. For meget fravær giver dårligere faglighed og kan føre til frafald. Erhvervsskolerne og praktikvirksomhederne gør allerede en stor indsats for at få eleverne til at tage del i skoleundervisningen og praktikken. Alligevel er det stadig svært for nogle elever.

Regeringen ønsker, at hver enkelt elev oplever, at det er vigtigt at møde op hver dag – både på skolen og i praktikken. De skal føle, at der er en konsekvens, når de bliver væk. Regeringen ønsker at gøre det nemt for praktikvirksomhederne at følge med i og følge op på deres elevers fravær, når eleverne er på skoleophold. Samtidig skal der være bedre adgang til skolernes generelle fraværstal.

Bedre muligheder i tyndt befolkede områder

Regeringen ønsker desuden, at det skal være mere attraktivt for de unge at flytte til erhvervsskoler, der ligger i tyndt befolkede områder. Det skal være muligt at opretholde flere uddannelses tilbud og at skabe en større mobilitet. Derfor foreslår regeringen som et forsøg at give mulighed for, at elever, som kunne have søgt en uddannelse tættere på egen bopæl, kan uddanne sig på en anden skole med skolehjem, hvis denne skole ligger i et tyndt befolket område. Desuden foreslår regeringen at afsætte en økonomisk ramme til at øge udbuddet af erhvervsuddannelser i tyndt befolkede områder.

Regeringen foreslår at igangsætte følgende initiativer:

- 7.1. Landsdækkende indsats for at udvikle og udbrede god praksis om ungdomsmiljøer, herunder den gode modtagelse, traditioner for afslutning, som for eksempel medaljer, samt identitetskabelse og fællesskab
- 7.2. Krav om erhvervspædagogisk diplomuddannelse for lærere på erhvervsskolerne suppleres med et krav for nye lærere om decentral supervision på undervisningspraksis
- 7.3. Arbejde med mulighederne for at styrke fokus på lærerhåndværket i den erhvervspædagogiske diplomuddannelse
- 7.4. Erhvervsskolerne får mulighed for at sende lærerne på en uges virksomhedsforløb med henblik på faglig opkvalificering og på at styrke sammenhængen mellem skole og praktik
- 7.5. Information til praktikvirksomheder om elevfravær under skoleophold
- 7.6. Forsøg med bedre muligheder for kostophold på erhvervsskoler i yderområder
- 7.7. Økonomisk ramme i 2019-2022 til øget udbud af erhvervsuddannelser i tyndt befolkede områder

8.

Mere tid til afklaring og til at fordybe sig i fagene

Fakta

Frafaldet på grundforløbets anden del (GF2) blandt de 15-19 årige er lavere, hvis eleverne forinden har været på grundforløbets første del (cirka 10 procentpoint).

Mange elever er – uanset alder – i tvivl om, hvilken af de 102 erhvervsuddannelser, de skal vælge. De har brug for mere tid på grundforløbet til at prøve de forskellige retninger og muligheder, inden de vælger den konkrete erhvervsuddannelse. Nogle elever kan også have brug for mere tid til at opfylde adgangskravene samt supplere deres kompetencer og færdigheder. Enten fordi de har været ude af uddannelsessystemet i nogle år, eller fordi den valgte uddannelse stiller høje faglige krav.

Grundforløbet er den indledende del af en erhvervsuddannelse og består af to dele, som hver varer et halvt år. Eleverne vælger først, om de vil være frisør, industritekniker eller en anden af de mange erhvervsuddannelser, inden de begynder på grundforløbets anden del. Skolernes lærere og ledelser vurderer generelt, at grundforløbets første del fungerer godt. For at få flere til at søge og gennemføre erhvervsuddannelserne ønsker regeringen at give flere elever mulighed for at få mere tid til at træffe et reflekteret og oplyst uddannelsesvalg samt at få de nødvendige kompetencer til at gennemføre uddannelsen.

Det vil regeringen gøre

Adgangskurser for voksne i dansk og matematik på erhvervsskoler

Voksne ansøgere til erhvervsuddannelserne, som ikke opfylder adgangskravene på 02 i dansk og matematik, skal i dag opkvalificere sig på VUC, før de kan optages på erhvervsuddannelserne. Regeringen ønsker at skabe mere sammenhængende forløb uden unødige skift for personer, der ønsker en erhvervsuddannelse, for eksempel potentielle ansøgere til social- og sundhedsuddannelserne. Regeringen foreslår derfor at give erhvervsskolerne mulighed for at udbyde adgangskurser i dansk, dansk som andetsprog og matematik til voksne elever på 25 år og derover som supplement til mulighederne på VUC.

Øget adgang til grundforløbets første del

I dag er der adgang til grundforløbets første del for elever, der begynder på grundforløbets første del senest i august måned året efter, at de har afsluttet 9. eller 10. klasse.

Undervisningsministeren har i 2018 igangsat et etårigt forsøg med at åbne for adgangen til grundforløbets første del for elever op til to år efter afsluttet 9. og 10. klasse.

Regeringen foreslår, at forsøget gøres permanent, så adgangen til grundforløbets første del

omfatter unge i op til to år efter afsluttet 9. og 10. klasse. Undtaget er unge, der har gået på en gymnasial uddannelse eller FGU i mere end et år. Eleverne skal – som i dag – opfylde adgangskravene for at blive optaget på grundforløbets første del.

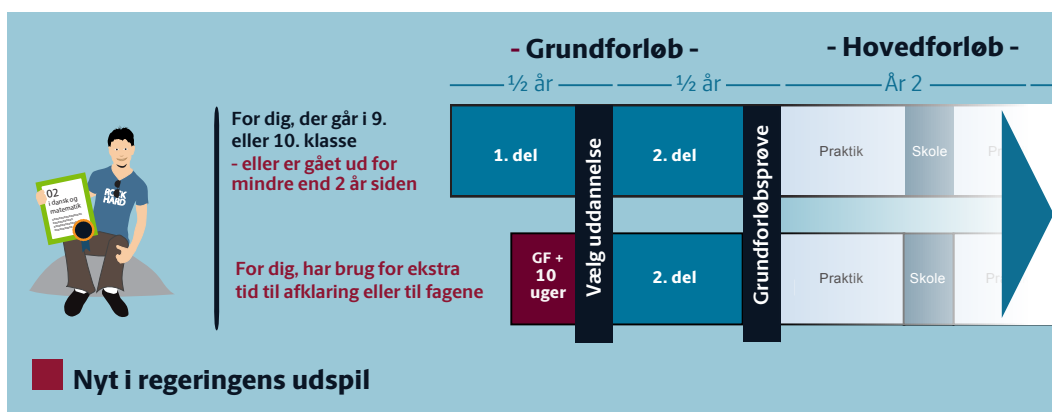
Nyt kort introducerende grundforløb (GF+)

Regeringen foreslår at indføre et nyt kort grundforløb (GF+) på 10 uger forud for grundforløbets anden del for uafklarede elever samt elever med behov for opkvalificering af deres generelle, almene og erhvervsfaglige kompetencer. GF+ skal være et tilbud til de elever, der ikke går i gang med en erhvervsuddannelse inden for to år efter 9. eller 10. klasse og derfor ikke har adgang til grundforløbets første del.

Elever, der har afsluttet en ungdomsuddannelse, har ikke adgang til GF+.

Forløbet skal tilrettelægges som et særskilt forløb for målgruppen, det vil sige uafhængigt af grundforløbets første del for de unge. GF+ er alene et tilbud til målgruppen, det vil sige at eleverne kan vælge at begynde direkte på grundforløbets anden del.

Det faglige indhold i GF+ skal udvikles med udgangspunkt i indholdet i grundforløbets første del. Eleverne på GF+ skal – ligesom øvrige elever – først vælge den konkrete erhvervsuddannelse, inden de begynder på grundforløbets anden del. Eleverne skal opfylde adgangskravene til erhvervsuddannelserne for at blive optaget på GF+.

Regeringen foreslår følgende initiativer:

- 8.1 Adgangskurser på erhvervsskolerne for voksne i dansk, dansk som andetsprog og matematik
- 8.2 Adgang til grundforløbets første del udvides til op til to år efter 9. og 10. klasse
- 8.3 Nyt 10-ugers introducerende og afklarende grundforløb (GF+) for de lidt ældre unge og for voksne

9.

Kvaliteten skal være endnu bedre

Der skal selvsagt være høj kvalitet på alle vores uddannelser. Et højt fagligt niveau og et godt og sundt uddannelsesmiljø er en forudsætning for, at en uddannelse opleves som attraktiv. Erhvervsskolerne og praktikvirksomhederne leverer allerede undervisning og uddannelser af høj kvalitet. Det gælder både på grund- og hovedforløbet. Erhvervsskolerne yder en stor indsats for at tilbyde praksisnær og differentieret undervisning til den sammensatte elevgruppe. Praktikvirksomhederne stiller praktikpladser til rådighed og gør et stort arbejde for at oplære eleverne og give dem kundskaber og værdifuld erfaring i at omsætte teori til praksis.

Det vil regeringen gøre Flere penge til kvalitet

Undervisning på et fagligt højt niveau med tidssvarende udstyr er vigtigt, hvis vi skal få flere dygtige elever til at se erhvervsuddannelserne som attraktive og få flere til at gennemføre den uddannelse, de er begyndt på. Med udspillet foreslår regeringen en lang række forskelligartede initiativer, der samlet set skal bidrage til at skabe en endnu bedre kvalitet på erhvervsuddannelserne og i erhvervsskolesektoren. Det gælder både i forhold til kvaliteten af undervisningen på erhvervsuddannelserne,

og det gælder i forhold til at skabe de rigtige rammer for den enkelte elev.

Regeringen vil derudover i perioden 2019-2022 give erhvervsskolerne et markant kvalitetstilskud til fremtidssikrede erhvervsuddannelser, som skal understøtte erhvervsskolernes arbejde med at skabe uddannelser af høj kvalitet inden for tre temaer: 1) Styrket digitalisering, *jf. initiativ 9.2*, 2) Attraktive ungemiljøer, *jf. initiativ 7.1*, og 3) Brug af gæstelærere fra virksomheder, *jf. initiativ 6.2*. Opfølgningen skal ske gennem årlige afdækninger af status på de tre nævnte områder og må ikke indebære nye registreringskrav.

Styrket digitalisering

Den teknologiske udvikling stiller store krav til institutionerne i forhold til at klæde eleverne på til fremtidens arbejdsmarked og digitale samfund. Det gælder både i forhold til at bringe nye teknologier og digitalisering ind i undervisningen samt i forhold til at sikre, at underviseres faglige kompetencer er tidssvarende.

Det er regeringens mål at skabe dygtige erhvervsuddannede, der forstår at udvikle og anvende it i deres fag, så den enkelte ikke blot kan deltage i fremtidens digitale samfund, men også være med til at skabe det. Regeringen vil derfor give kvalitetstilskud, der skal under-

støtte, at faglærte bliver mere fortrolige med de digitale aspekter af deres fag med henblik på at gribe potentialerne i digitaliseringen og den teknologiske udvikling, der fortsat udvikler sig hastigt inden for mange fag. Kvalitetstilskuddet skal sikre erhvervsskolerne økonomisk støtte til fremme af relevante digitale ressourcer, robotter og moderne teknologisk udstyr i undervisningen samt kompetenceudvikling af underviserne. Tilskuddet skal ses i lyset af regeringens initiativer med blandt andet etableringen af Center for anvendelse af it i erhvervsuddannelserne samt et nyt grundfag i teknologiforståelse i erhvervsuddannelserne.

Mere gennemsigtighed i skolernes nøgletal

Regeringen ønsker at skabe åbenhed og øget gennemsigtighed for elever, forældre og praktikvirksomheder om kvaliteten af erhvervsuddannelserne på den enkelte erhvervsskole. Det skal være muligt at sammenligne erhvervsskolerne og erhvervsuddannelsernes nøgletal, så det bliver nemmere for kommende elever at træffe et frit og oplyst uddannelsesvalg. Samtidig betyder delaftalen om parallelsamfund på undervisningsområdet, at dårlig kvalitet kan udløse konsekvente sanktioner på linje med økonomisk uorden.

Regeringen foreslår følgende initiativer:

- 9.1. Kvalitetstilskud til fremtidssikrede erhvervsuddannelser inden for styrket digitalisering, ungdomsmiljø og gæstelærere
- 9.2. Styrket digitalisering
- 9.3. Øget gennemsigtighed gennem præsentationer af data over erhvervsskolernes nøgletal og kort over den geografiske placering af erhvervsskolernes udbud af erhvervsuddannelser
- 9.4. Kvalitetstilsynet opgraderes, og dårlig kvalitet målt på nøgletal skal kunne udløse konsekvente sanktioner på linje med økonomisk uorden

10.

Større sikkerhed for at få en praktikplads

Den faglige stolthed er en grundpille under erhvervsuddannelserne. En anden grundpille er praktikpladsen. Usikkerhed om muligheden for at få en praktikplads kan have betydning for, om de unge vælger en erhvervsuddannelse, om de begynder på uddannelsen, og om de falder fra. Det er vigtigt for de unges valg af ungdomsuddannelse, at de kan se vejen igennem hele uddannelsesforløbet.

Regeringen har i 2016 indgået en trepartsaftale om tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft og praktikpladser, der blandt andet indebærer en målsætning om mindst 8.000-10.000 flere praktikpladser årligt i 2025 i forhold til 2015. Antallet af praktikpladser stiger, og det forventes, at målet om 2.100 ekstra praktikpladser i 2018 bliver realiseret.

Fakta

Antallet af indgåede uddannelsesaftaler er steget det seneste år. En række uddannelser har oplevet stor fremgang i antallet af aftaler om praktikpladser, for eksempel snedkeruddannelsen (+31 procent), vvs-energiuddannelsen (+ 22 procent), træfagenes byggeuddannelse (+19 procent) og bygningsmaler (+15 procent).

I 2017 havde alle uddannelsesaktive elever en aftale om praktikplads tre måneder, efter de havde gennemført grundforløb på 28 af de 102 erhvervsuddannelser.

I 2017 havde mindst 90 procent af de uddannelsesaktive elever en aftale om praktikplads tre måneder, efter de havde gennemført grundforløb på 45 af de 102 erhvervsuddannelser.

Regeringen er meget optaget af at sikre, at flere elever får praktikpladser, og at virksomhederne får tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft. Praktikpladssituationen er allerede i markant bedring blandt andet som følge af trepartsaftalen fra 2016.

I dag kan valget af en erhvervsuddannelse virke uoverskueligt for de unge på grund af udfordringerne med at finde og kontakte praktikvirksomheder om en praktikplads. Regeringen ønsker derfor at skabe en ny model, som gør det nemmere for elev og virksomhed at indgå uddannelsesaftaler på et tidligt tidspunkt. En tidlig tilkendegivelse fra en virksomhed om interesse for at indgå en uddannelsesaftale kan bidrage til at gøre uddannelsesvejen tydelig og dermed øge fastholdelsen frem mod uddannelsesstart.

Det vil regeringen gøre

Nyt praktikpladstilsagn skal give eleverne en tidligere forventning om at få en praktikplads

Regeringen ønsker at give eleverne en større sikkerhed for og en tidligere forventning om, at de kan få en praktikplads ved blandt andet at indføre et nyt praktikpladstilsagn. Praktikpladstilsagnet skal være et redskab til en

forpligtende dialog mellem den unge og virksomhederne før grundforløbet, for eksempel i forbindelse med erhvervspraktik, og bane vejen for en uddannelsesaftale.

Desuden ønsker regeringen at ændre reglerne, så erhvervsskolernes praktikpladsopsøgende indsats udvides til at omfatte elever fra 9. og 10. klasse, når de tilmelder sig en erhvervsuddannelse. Formålet er at hjælpe eleverne med at få et praktikpladstilsagn, inden de begynder på grundforløbet.

Status på praktikpladssituationen

For at sikre at den gode udvikling i antallet af praktikpladser fortsætter, vil regeringen invitere arbejdsmarkedets parter til drøftelser om status på praktikpladssituationen primo 2019.

Mere fleksible vilkår for opsigelse af uddannelsesaftaler

For at få flere virksomheder til at indgå uddannelsesaftaler kan der være behov for at skabe mere fleksibilitet i virksomhedernes muligheder for at opsiges en uddannelsesaftale i løbet af uddannelsen. Regeringen foreslår derfor at sætte gang i et udredningsarbejde af mulighederne for at ændre på reglerne om uddannelsesaftalens uopsigeligthed.

Regeringen foreslår følgende initiativer:

- 10.1. Nyt praktikpladstilsagn: Praktikvirksomheder får mulighed for at give en tidlig tilkendegivelse blandt andet i 9. og 10. klasse og forud for grundforløbet om en kommende praktikplads til de unge
- 10.2. Erhvervsskolernes praktikpladsopsøgende indsats udvides til at omfatte elever fra 9. og 10. klasse, der tilmelder sig en erhvervsuddannelse
- 10.3. Status på praktikpladssituationen med arbejdsmarkedets parter
- 10.4. Udredningsarbejde af mulighederne for at ændre på reglerne om uddannelsesaftalens uopsigeligthed
- 10.5. Praktikportalen videreudvikles til at kunne understøtte dialogen mellem skole, virksomhed og elever om uddannelsesforløb, fremdrift og resultater
- 10.6. AMU-kurser i praktikvejledning udvikles og relanceres i samarbejde med de faglige udvalg
- 10.7. Positiv italesættelse af virksomheder, der lever op til måltal for antallet af praktikpladser, for eksempel ved brug af logo

11.

Social- og sundhedsuddannelserne skal appellere til flere

Pleje og omsorg er nogle af de vigtigste elementer i vores velfærdssystem. Social- og sundhedsuddannelserne fører til jobs med mening og værdi, og det er uddannelser, hvor der er mange muligheder for et spændende og afvekslende arbejdsliv. Men ikke desto mindre er der udfordringer med tilgangen til og fastholdelsen af elever på social- og sundhedsuddannelserne.

Det er afgørende for kommunernes mulighed for blandt andet at yde god ældrepleje, at kommunerne har adgang til tilstrækkeligt social- og sundhedspersonale. Kommunerne har i flere sammenhænge peget på, at der kan blive mangel på social- og sundhedspersonale blandt andet som følge af, at der er sket en opgaveglidning, hvor kommunerne har overtaget ansvaret fra regionerne for en del af de sundhedsmæssige opgaver, der tidligere lå på sygehusene. Samtidig kan kommunerne ikke løfte opgaven med at uddanne mere social- og sundhedspersonale alene, da social- og sundhedsassistentuddannelsen i dag kræver både praktik i den kommunale og regionale sektor. Kommunerne kan derfor ikke egenhændigt oprette flere praktikpladser på denne uddannelse.

Regeringen ønsker at styrke rekrutteringen og tilgangen til social- og sundhedsuddannelserne for at understøtte, at vi har dygtige medarbej-

dere inden for et afgørende vigtigt velfærdsområde.

Regeringen har på den baggrund i juni 2018 sat gang i en kortlægning af rekrutteringsudfordringerne vedrørende social- og sundhedspersonale. Kortlægningen skal danne grundlag for mulige nye initiativer på området. Regeringen har derfor på finanslovsforslaget for 2019 afsat 200 millioner kroner i 2019-2022 til nye tiltag, der kan afhjælpe kommunernes udfordringer med rekruttering af social- og sundhedspersonale til ældreplejen. Herudover har regeringen målrettet en pulje på 5 millioner kroner i 2018 til at profilere social- og sundhedsuddannelserne og gøre mulighederne i uddannelserne tydelige for de unge.

Flere tiltag i dette udspil vil desuden styrke tilgangen og fastholdelsen på social- og sundhedsuddannelserne og vil dermed også indgå som løsningselementer i forhold til rekrutteringsudfordringer på sundheds- og ældreområdet. Det gælder blandt andet den nye mulighed for et introducerende og afklarende grundforløb (GF+) for de ældre unge og voksne samt erhvervsskolernes nye mulighed for at udbyde adgangskurser i dansk, dansk som andetsprog og matematik til voksne elever over 25 år som supplement til mulighederne på VUC.

Det vil regeringen gøre

I tilføjelse til øvrige tiltag relateret til rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne foreslår regeringen:

Adgang til lønrefusion mellem grund- og hovedforløbet

Regeringen ønsker at understøtte, at flere elever får en uddannelsesaftale med elevløn fra uddannelsens begyndelse og at styrke tilgangen til særligt social- og sundhedsuddannelserne. Eleverne på social- og sundhedsuddannelserne er typisk voksne. Det kan derfor være en barriere for dem at skulle begynde på en uddannelse på SU-vilkår. Praktikvirksomheder får i dag refusion for deres lønudgifter,

når deres elever er i skole. Virksomhederne kan ikke få lønrefusion i ferieperioder, for eksempel i sommerferien mellem grund- og hovedforløbet. Derfor foreslår regeringen, at alle praktikvirksomheder, herunder kommunerne, får mulighed for at få lønrefusion i overgangen mellem grund- og hovedforløbet. Lønrefusion forudsætter, at der er indgået en ordinær uddannelsesaftale ved elevens start på grundforløbets anden del.

Forsøg på social- og sundhedsuddannelserne

For at skabe flere praktikpladser vil regeringen afsætte midler til forsøg på social- og sundhedsuddannelserne, for eksempel på social- og sundhedsassistentuddannelsen med mere praktiktid i kommunerne og mindre i regionerne.

Regeringen foreslår følgende initiativer:

- 11.1. Praktikvirksomheder får mulighed for at få lønrefusion i overgangen mellem grund- og hovedforløbet
- 11.2. Forsøgsramme til social- og sundhedsuddannelserne, for eksempel hvor eleverne har mere praktiktid i kommunerne og mindre praktiktid i regionen

12.

Frihed til erhvervsskolerne

Indviklede regler og unødigt bureaukrati må aldrig stå i vejen for, at unge mennesker kan få en uddannelse af høj kvalitet.

Erhvervsuddannelsesreformens intention om at skabe særlige forløb for talent, voksne, eux med videre har medført en utilsigtet detailstyring af uddannelsernes tilrettelæggelse og indhold. Det har resulteret i knap 50 forskellige kombinationer af elevtyper for hver enkelt erhvervsuddannelse, og det komplicerer skolernes muligheder for at tilrettelægge og gennemføre undervisningen samt sikre den faglige kvalitet.

Regeringen ønsker at forenkle erhvervsuddannelsernes mange forskellige tilrettelæggelsesformer og elevtyper for at give skolerne større råderum og flere frihedsgrader til at tilrettelægge skoleundervisningen. Samtidig kan et mindre komplekst erhvervsuddannelsessystem bidrage til at skabe en tydeligere ansvarsfordeling mellem skoler og faglige udvalg samt et bedre overblik forud for elevernes søgning og uddannelsesstart.

Friheden og afbureaukratiseringen i erhvervsuddannelsessektoren må ikke ske på bekostning af kvaliteten. Regeringen ønsker at styrke opfølgningen og kvalitetstilsynet, jf. initiativ 9.4, så erhvervsskolerne får øget frihed under ansvar.

Velfungerende og kompetente bestyrelser er afgørende for erhvervsskolernes udvikling. Regeringen ønsker derfor at styrke bestyrelserne og sikre, at bestyrelserne kan tiltrække medlemmer med de rette kompetencer.

Det vil regeringen gøre **Nemmere at oprette nye lokale erhvervsuddannelser**

Regeringen ønsker, at det skal være nemmere at oprette nye, lokale erhvervsuddannelser. Potentielle nye udbydere, herunder private, skal desuden have lettere adgang til at udfordre det nuværende institutions- og uddannelsesbillede. Det foreslås at afsøge mulighederne for at give erhvervsskolerne mulighed for lokalt at oprette nye uddannelser og bestemme uddannelsens indhold. Muligheden skal erstatte den eksisterende mulighed for at oprette individuelle erhvervsuddannelser.

Løbende og smidigere markedstilpasninger af nationale erhvervsuddannelser

En øget fleksibilitet i udviklingen af uddannelser tilpasset lokale arbejdsmarkeder kræver ændrede rammer for oprettelse af nye uddannelser og tilpasning af eksisterende, for at virksomheder, erhvervsskoler og private udbydere kan udvikle og dermed udfordre det nuværende institutions- og uddannelsesbillede. Det Re-

geringen foreslår at indføre nye procedurer for løbende og smidigere markedstilpasninger af nationale erhvervsuddannelser.

Forenkling af uddannelsesregler

Regeringen ønsker at sætte gang i en forenkling- og afbureaukratiseringsproces af uddannelsesreglerne på erhvervsuddannelser-

ne. De nuværende uddannelsesordninger og den lokale undervisningsplan skal erstattes af overordnede mål i uddannelsesbekendtgørelser, centralt fastsatte skabeloner og vejledninger. Desuden etableres et skole-netværk, som skal sikre et ensartet niveau i undervisningen og prøver på landsplan.

Fakta

Undervisningsministeriet har det overordnede ansvar for erhvervsuddannelserne. Derudover spiller arbejdsmarkedets parter en central rolle i styringen og udviklingen af erhvervsuddannelserne blandt andet gennem de faglige udvalg. Til hver af de godt 100 erhvervsuddannelser er der knyttet et fagligt udvalg, som er sammensat af arbejdsgivere og arbejdstagere fra det pågældende jobområde, som uddannelsen uddanner til.

Det faglige udvalg beslutter kompetencemålene for uddannelsen og fastsætter i samarbejde med ministeriet rammerne for uddannelsen. Rammerne udfyldes lokalt af skolerne i samarbejde med det lokale uddannelsesudvalg for den pågældende uddannelse. De lokale uddannelsesudvalg består af repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og rådgiver skolen samt virker for samarbejdet mellem skolen og det lokale arbejdsmarked.

Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU) rådgiver på overordnet niveau undervisningsministeren på erhvervsuddannelsesområdet. Rådets medlemmer er sammensat af repræsentanter for arbejdsmarkedets parter, elevorganisationer, skolelederorganisationer og lærerorganisationer.

Centrale krav erstattes af lokal udvikling

For at give erhvervsskolerne øget frihed og tid til kerneopgaven, som er undervisningen, foreslås det at afskaffe en række centralt fastsatte krav til skolernes tilrettelæggelse af kvalitets- og talentarbejde, som erstattes af lokal kvalitets- og talentudvikling. Det gælder blandt andet afskaffelse af krav om obligatoriske handlingsplaner for øget gennemførelse. Desuden afskaffes kravet om, at skolerne skal tilbyde talentspor, hvor indholdet er fastlagt af de faglige udvalg.

Erhvervsskolerne får adgang til løbende at søge om udgiftsneutrale forsøg med erhvervsuddannelserne, herunder med eux.

Professionelle bestyrelser

Regeringen ønsker at professionalisere bestyrelserne på erhvervsskolerne, så de kan tiltrække de mest kompetente og engagerede medlemmer. Regeringen foreslår blandt andet, at der laves uddybende vejledende kompetenceprofiler for medlemmer af bestyrelserne på erhvervsskoler. Det skal fremgå, at bestyrelsesmedlemmer forventes udpeget med udgangspunkt i

opdateret og relevant erhvervs erfaring i forhold til institutionens virkefelt.

Erhvervsskoler under skærpet tilsyn på grund af økonomi og/eller kvalitet underlægges en ekstern konsulentanalyse med henblik på at vurdere, om bestyrelsen eventuelt skal udskiftes. Nye bestyrelsesmedlemmer skal have kort bestyrelsesuddannelse, hvis de ikke har tilsvarende formelle eller uformelle kompetencer fra anden sammenhæng. Øget ansvar skal desuden modsvares af højere honorarer.

Delaftalen om parallelsamfund på undervisningsområdet betyder, at dårlig kvalitet fremover kan udløse markante sanktioner på linje med økonomisk uorden. For eksempel vil Undervisningsministeriet i særligt grove tilfælde kunne indsætte en midlertidig bestyrelse og i sidste ende lukke institutionen.

Regeringen foreslår følgende initiativer:

- 12.1. Bedre muligheder for at oprette nye lokale erhvervsuddannelser, nye procedurer for løbende og smidigere markedstilpasninger af nationale erhvervsuddannelser samt forenkling og mere ensartede procedurer for de faglige udvalgs godkendelse af praktikvirksomheder
- 12.2. Forenkling og tydeliggørelse af faglige udvalgs opgaver. Uddannelsesordningerne og den lokale undervisningsplan erstattes af overordnede mål i uddannelsesbekendtgørelser, skabeloner og vejledninger
- 12.3. Krav om obligatoriske handlingsplaner for øget gennemførelse og talentspor erstattes af lokal kvalitets- og talentudvikling. Eud+ bortfalder
- 12.4. Adgang til løbende at søge om udgiftsneutrale forsøg med erhvervsuddannelserne, herunder eux
- 12.5. Professionalisering af erhvervsskolernes bestyrelser ved øget ansvar, højere honorarer, årlig bestyrelseskonference og kort bestyrelsesuddannelse til nye bestyrelsesmedlemmer
- 12.6. Ændring af afrapportering af kommunal rekvireret aktivitet
- 12.7. Udvikling af digitale revisorerklæringer til alle uddannelsesinstitutioner

September 2018
Såfremt spørgsmål
kan henvendelse rettes til:

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
mail: uvm@uvm.dk

Isbn 978-87-93635-83-8 (pdf version)
Isbn 978-87-93635-74-6 (trykt version)
2017/18:47

Design, omslag: e-Types
Design: Presse- og Kommunikations-
sekretariatet, Undervisningsministeriet
Foto: Leitorp + Vadskær
Tryk: PRinfo Trekrøner A/S

Publikationen kan hentes på
www.uvm.dk/frafolkeskoletilfaglært

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000